

πράγματα νὰ μὴ μιᾶς μὲ τέτιο στόμφο γιὰ Γερμανίες καὶ γιὰ Γκαίτηδες.

Πόλη, 13 τοῦ Δεκέμβρη 1908.

ΒΑΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙΑ

Μιά κωμωδία. "Ηρώας ὁ Γαρδίκας καὶ
θύματα ἑμεῖς

Εἶναι πρωί. Κουρασμένα ἀνεβαίνω τὸν ἀνήφορο ἀπὸ τὴν Ὀμόνοια στὴν ὁδὸ Σαδίου γύρω μου καὶ ταχυνά καὶ ὁ αὐρανὸς συννεφιασμένος. Τὸ μολυβένιο τοῦ χρώμα ἔξω αἰκιάζει μὲ τὸ μολύδι ποὺ κείνη τὴν ὥρα βαρεῖα πλανάει τὴν ψυχὴ μου. Μπροστά μου βιαστικοὶ πηγαίνουν ὁ Γαρδίκας μὲ τὴν κόρη του, ὅταν κείνη τὴ στιγμὴ περνᾷ τὸ τράμ καὶ ὁ ἀρχαιόπρεπος καθηγητὴς φωνάζει: «Στῆθι, ὦ τράμ, ἀναβήσομαι γὰρ μετὰ τῆς θυγατρὸς μου». Ὁ ὁδὸ γὰρ τὸν κοιτάζει μὲ ἀπερία καὶ κουνώντας τὸ κεφάλι του τραβάει τὸ δρόμο του χωρὶς διόλου νὰ δώσῃ προσοχὴ στὴ χειρονομίᾳ καὶ στὰ κουνήματα τοῦ μπασιουνοῦ του. Καὶ εἰς ξεκινᾷ περπατώντας γιὰ τὸ Ἀρσάκειο. Φτάνω ἔπειτα ἀπὸ λίγη ὥρα σ' αὐτό, ὅταν μπαίνοντας στὴν τάξιν βλέπω τὴν ἀνιψιὰ τοῦ σεβαστοῦ ἀντιπροέδρου λυπημένη καὶ τὴ ρωτῶ τὸ λόγο τῆς λύπης της. «Φεῦ, μοῦ λέει, συμφορὰ ἐνέσκηψεν ἐν τῷ οἴκῳ ἡμῶν, τέθνηκε γὰρ ὁ ἐμὸς θεῖος». Τὴ συλλυπήθηκα (γιὰ τοὺς λόγους φυσικά) καὶ κάθισα στὴ θέση μου.

Σὲ λίγο ὁ Γαρδίκας μπαίνει στὴν τάξιν μὲ τὸν κατάλογο στὸ χέρι. Ἐμεῖς σηκωνώμαστε καὶ χαίρεται. Καὶ ἡ κωμωδία ἀρχίζει.

ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

Πρόλογος:

«Μαθητρία, προσέχετε ἵνα μὴ ἡ τάξις μεταβληθῇ εἰς ἀταξίαν. Τὸ στόμα συμμεμικὸς καὶ οὐχὶ κεκηνός. Αἱ χεῖρες συνημμέναι» βούλομαι γὰρ ἀντιλεῖν εἰς πῦθον ὅγιᾶ καὶ οὐχὶ τετριμμένον ὅλος ἦν ὁ τῶν Δοναίδων.»

Ἀνοίγει τὸν κατάλογο καὶ βγάζει μερικὲς μαθητρες, μαζὶ μ' αὐτὲς καὶ ἐμένα. «Τί τὸ ἐξεταστέον, μαθητρία; (ρωτᾷ τὴν πρώτην) διηγήσου ἡμῖν τὸ περιεχόμενον τούτου» Ἡ δύστυχη αὐτὴ ἀρχίζει, σὰν κουρνιασμένη μηχανή, νὰ λέῃ τὸ μάθημα. Ὁ

γρὶς μὲ τὸ συνάδερφό του καὶ τάδειασε δίχως νὰ βγάλῃ λέξιν.

«...Κάτι θέλει νὰ μοῦ πῇ, τραυλίζε δλαένα ὁ Θόδωρος Μαβλῆς στὴν ἄλλαν ἄκρην.

«Στὸ μπαξὲ θέλει νὰ πάμε, νὰ γλεντήσωμε μαζὶ», συμπλήρωσε ὁ Γιαννῆς Καρδάρας, γυρίζοντας ἐκείθε καὶ χτυπώντας μὲ τὰ παλαμάκια τὸ ρυθμό.

Ὁ Καρδάρας, ἰδίως ἐπ' τὸν καιρὸ ποὺ τὰ χάλασε μὲ τὴ Μαριώ, δὲν εἶχε τὴν ἀποστρέφῃ τοῦ Σκαλτσογιώργου στὴς ἰδιότροπες ὁρμὲς τοῦ Θόδωρου Μαβλῆ καὶ τῶρα ἡ θερμὴ τοῦ στενοῦ τὸν διασκέδαζε.

Τὸ τραγούδι καὶ τὸ γλέντι εἶχε ἀνάψει στὸ ἄκρο ἀριστέρῳ τοῦ τραπέζι. Τὸ δεξιὸ δὲ νάχασε τὴν εὐθυμίαν του ἀπ' τὴ στιγμὴ ποὺ ἔλειψε ὁ Καραφωτιάς.

«Ἄν εἶναι κείν' ἡ στρουμπουλά που εἶδα στὸ μπαλκόνι ἐδῶ καρσὶ τὸ δειλινὸ, χαλάλι του!» ψιθύρισε ὁ Σκαλτσογιώργος στὸ Σκακρέλο, χωρὶς νὰ λάβῃ πάλι ἀπόκριση.

Ὁ βαλτινὸς λοχίας ξαναδείασε τὸ ποτήρι του μιὰ δὺς φορές, ἀλλάζοντας ἀδιάφορες κουβέντες μὲ τοὺς πλαγινοὺς του. Δὲν εἶχε τραγουδήσει ὅλο τὸ βράδυ ἀκολουθῶσε μοναχὰ μευμουριστὰ τοὺς ἄλλους. Τραγουδιστὴς δὲν ἦταν καὶ δὲν τοῦ ἄρεσε νὰ καταπιάνεται μὲ ὅ,τι δὲ μπορούσε νὰ τὸ βγάλῃ πέρα.

(Ἀκολουθεῖ)

Γαρδίκας κουνάει τὸ κεφάλι του παραδεχτικά. Ἐκφώνῃ ἡ μαθήτρα στέκεται νὰ πάρῃ λίγο ἀνάσα ἀπὸ μὰ ὁ καθηγητὴς δὲν τὴν ἀφίνει. «Ἐξηκολούθει, μαθήτρια, ὥστε γὰρ Μοῦσα κτενίσθησάς μοι τὰ ὄντα καὶ γυρίζοντας τὸ κεφάλι σὲ μὰ, λέει: «Τῆς κοί ἀπὸ στόματος γλυκίων μέλιτος ῥέει ἀσθή». Κάθισε, μαθήτρια, μοὶ καθήκοντος τὴν ἀκοήν». Αὐτὴ κάθεται καὶ ἔρχεται ἔπειτα ἐγώ. «Ἐξηκολούθει, μαθήτρια». Ἀλλὰ ἐπειδὴ μὲ βλέπει νὰ χαμογεῶ, μοῦ λέει: «Ἠρόσεχε μὴ ἐν Χάριτος μεταβληθῇς εἰς Ἐρωτήν». Δηγᾶμαι τὸ μάθημα σιγὰ καὶ νεκρωμένα. «Καλῶς εἶπας, μαθήτρια, ἀλλὰ κέκτησαι κραδίην ἐλάφου». Κόβεται. Γίνεται καπνὰ παραχὴ στὴν τάξιν καὶ καπνὰ μουρμουρίζει: «Μὴ ἀσχημονῇτε, μαθητρία, βόμβος μελισσῶν τὴν ἀκοήν μου προσβάλλει. Θὰ ἀποκαλέσω αὐτὴν ρωποπερερῆθραν, ρωποστομυλῆθραν καὶ θὰ τὴν ἐξαναγκάσω νὰ φέξῃ ἀέλιπτε τὴν σπορνιθῆραν. Ἀκαταμήλητος, ἀκοσμος, ὁμοσπος ἐστὶν ἡ μαθήτρια αὕτη, οἷα τις εἶναι.

Γίνεται ἡσυχία. Ἐξετάζονται ἀμέσως κάμποσες μαθητρίες καὶ ἀρχίζει νὰ παραδῶσιν. «Ἐπαναλαμβάνω, μαθητρία, τὸ στόμα συμμεμικὸς» αἱ μαθητρία δέον νὰ ὦσιν ἀπρωσθιμέναι τοῦ στόματος τοῦ καθηγητοῦ των. Τὰ ὄντα κεκνηλωμένα (ἔ. εἶπε ἐκκεκνηλωμένα, ἄς μὲ συχωρήσῃ ὁ κλασσικός, γιατί ἴσως κείνη τὴν ὥρα τ' αὐτὰ μοῦ νῆταν ἀναίσθητα στὴν τόση κλασσικὰ του) Παραδίνει τὸ μάθημα καὶ κάπου κάπου ρωτᾷ καμιά μαθήτρα. «Συμφωνεῖς, μαθήτρια, τοῖς λεγομένοις; ἐδαγγελίζου ἡμῖν». (Μιὰ) «Πάνυ μὲν οἶν» (ἄλλη) «Ἐμοιγε δοκεῖ, πῶς γὰρ οἶν». (Ἐγώ) Μάλιστα. (Τί μπορούσα νὰ πῶ ὅχι;) «Ὅστερ ἰδιώτης ἀποκρίνοι, μαθήτρια, ἀποκρίθητι δευθῶς, τίς θὰ εἶναι ἡ ἀπόκρισίς σου, μαθήτρια;» (Κάποια) «Σύμμερμη». Ὁ Γαρδίκας καὶ ταχαρούμενος «Ἰδοῦ». Γίνεται πάλι ἀταξία. «Ἀς προσέξωσιν αἱ μαθητρία, μὴ ἡ μὲν Ἐδονθία μεταβληθῇ εἰς Ἐθρασίαν, ἡ Ἐλευθερία εἰς Δουλειάν, ἡ Χρυσῆς εἰς Βρυσθίδα, ἡ Μαρία εἰς Καρίαν (!) ἡ Καλλιρόη εἰς Κακορόην καὶ ἡ Ἀγγελικὴ εἰς Διαβολικήν. Ἐγὼ γελῶ σιγὰ. «Ἀκοσμος εἶ, μαθήτρια, ποῖος ῥῆπος ἐφυγεν ἔρκος δόντων;» Ἐδοχῆμως καθίσαστε, θέλω σώματα Καρυατίδων καὶ κεφαλὰς Μουσῶν». Θέλω τὰς μαθητρίδας μου νὰ ὦσιν Χάριτες καὶ οὐχὶ ὀφιοπλόκαμοι Ἐριννύδες.»

Ἀλλὰ χτυπάει τὸ κουδούνι καὶ ἔτσι ὁ κλασσικὸς καθηγητὴς φέγει, ἀπὸ πρῶτα μὰς ἔκαμε σωστὲς μαρμαρίνες Καρυατίδες ἄψυχες καὶ νεκρωμένες.

Ἡ κωμωδία ἐτελείωσε, νὰ καὶ τὸ δράμα.

ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΚΑΛΑΙΤΕΧΝΙΑ

Μέσα σὲ μιὰ ἀμφοθεατρικὰ χιτρίμην σάλα τοῦ Ἀρσακείου γίνεται τὸ μάθημα αὐτό. Ὁ Ζησίου, πενθοφορῶντας ὅπως πάντοτε, παραδίνει. Νέκρα καὶ σιγὴ γύρω του καὶ μέσα σ' αὐτὸ τ' ἀπέραντο νεκροταφεῖο ἡ φωνὴ τοῦ κ. Ζησίου, πλέχοντας τὸν πανηγυρικὸ γιὰ τὸν Παρθενῶνα ἀκούγεται. «Ἰδοῦ

τὸ ξωμαῖον τῶν ἀνθρωπίνων τυγῶν, μία ὀβίς τοῦ Μοροζίνη κατέστρεψε τὸ ἀριστοτέργημα τῆς τέχνης, τὸ ἀπαραμίλλου καὶ ἀφράστου κάλλους οἰκοδόμημα, τὸ ἔξοχον δημιούργημα τοῦ Ἰωνίου».

Γυρίζει τὸ κεφάλι του στὴν Ἀκρόπολιν δακρυσμένη, ἐνῶ τὸ ἄλγος χιτρίμ τῆς ἀρχαίας τέχνης ζητᾷ μὲ κάθε τρόπο νὰ διαμαρτυρηθῇ γιὰ τὸ ἐγκλημα αὐτὸ τοῦ θανάτου, κρυμμένο σὲ κάποια καταχνιά. Μ' αὐτὴν δὲν τὸν ἐμπειδίζουν οὔτε καταχνιὲς καὶ χιόνια, οὔτε τὸν ἀπορροφᾷ ἡ παρὰ κείνῃ ρεδοχρυστὴ τοῦ ἡλίου δὴτῃ καὶ ἡ ζωὴ ποὺ πηγαινόχευται γύρω του καὶ αἱ μαθητρίες κλαίει καὶ κλαίει καὶ γὼ μαζί του; γιὰ τὴ νεκρωτὴ τῆς ζωῆς.

«Κλῖνατε τὸ γόνυ, ὦ ἀγαπῆτὰ νεορᾶσια, πρὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ Παρθενῶνος. Ἡ τέχνη ἀπέπτη ἀφ' οὗ ἀπέθανεν ὁ Περικλῆς. Τὴν Τέχνην αὐτὴν ἤλθε νὰ ἀναπληρώσῃ ἡ σιχαρὰ νέα τέχνη ἡ λεγομένη ἀρτουβῶς Μοκράν αὐτῆς, ἀγαπῆται μοι, διότι προσπαθεῖ νὰ ἐνσταλάξῃ τὸ δηλητήριο εἰς τὰς νεορᾶς ψυχὰς σας!!»

Πάει καὶ τὸ δράμα.

Κ' ἔπειτα σοὺ λένε ὅτι ὁ Μιστριώτης ἔχει ἔδικον νὰ λέγῃ ὅτι αἱ Ἀρσακείδες διαφέρουν ἀπὸ τὰ ἄλλα κορίτσια! Ἐγὼ τὸ βρῖσκω δικαιοῦτατο. Καὶ φυσικά ἀπὸ μὲ τὸν χειρὶ κρατᾷ τὴ Γραμματολογίαν τοῦ Γαρδίκου ἐπὶ ἡθολόγησεν ἐξ αὐτῆς τῆς Γραμματολογίας τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ Μιστριώτη καὶ σ' ἄλλο τὴν Καλλιτεχνίαν τοῦ Ζησίου, δι' ἡμπορεῖ πρὸς οἱ ἰδίους του; καὶ οἱ πατριώτες τους νὰ εἶναι... νέκρες καὶ σαπῖλα! Δὲν εἶναι ἀρκετὰ αὐτὰ γιὰ τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδας μας; θέλετε καὶ τίποτα ἄλλο;

ΛΙΓΕΙΑ

ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Τὸ Γ' ἔμβρο τοῦ κ. Κωνστῆ Παλαμά «Δυὸ λόγια» θὰ δημοσιευθῇ στὸ φύλλο τῆς ἄλλης Κυριακῆς.

— Ὁ θάσος τῆς κ. Κυβέλης φεύγει γιὰ τὴ Σμύρνη τοῦτῃ τῇ βδομάδᾳ, γὰρ νὰ ἐργαστῇ ἐκεῖ ὅλη τὴ Σαρακοστή.

— Μαζὶ μὲ τὰ ἄλλα ἔργα, θὰ παραστήσει καὶ τίς «Ἀλυσίδες» τοῦ Ταγκοπούλου καὶ ἕνα κινούμενον μονόπρακτο δράμα τοῦ «Στῆν ὁξώπρεπας».

— Γιὰ τὰ «Πλεκτὰ τραγούδια» τῆς «Ἐστίας» μὰς στάλθηκε τὸ ἀκόλουθον τετραστίχο:

Πλεκτοὶ τοῦ νοῦ σου οἱ λογιμοὶ
καὶ τῆς καρδίας σου οἱ πόθοι
πλεκτὰ καὶ τὰ τραγούδια σου
κάθε πλεχτὸς τὴ νοιώθει.

— Δὲν καταλαβαίνουμε τί θέλει νὰ πεῖ ὁ ποιητὴς καὶ νὰ μὰς συμπαθεῖ.

— Ὁ Πρίγκιπας Νικόλαος, διαβάζουμε στὴν «Ἀκρόπολιν», ἀπεκάλεσε τὴ «Φωτεινὴ Σύντηξη» αὐτὸ τελευταῖον ἐξ ὧν μέχρι σήμερον ἔχουν γραφῇ εἰς τὸ νεοελληνικὸ θέατρο.

— Δὲν ξέρουμε σὲ ποῖα ἐφημερίδα γράφει τίς κριτικὰς τοῦ δ' Ὑψηλότατος κριτικό.

— Κάποιος «Περασιώτης» μὰς στέλνει τὸ ἀκόλουθον ἐπιγράμμα, ἀφιερῶμένο «Σ' ἐὰν ἦρα ποιητὴς»:

Χερονομώντας σὰν θεὸς τὴν κοῦκλα ἔγδυσε, βέλιπτε,
ποῦ τοῦ γνωστοῦ ἐμπορικοῦ δέχεται τοὺς πελάτες,
τὸ σκαλισμένο τῆς παλῆς σὰν Ἡρακλῆς τὸ τίναξες
καὶ σὰν τοῖμαρι λονταρισθῇ... τὸ φέρεσες ἐνὶ πλάτες.

ΜΕ ΜΙΑΝ ΔΡΑΧΜΗΝ ΚΕΡΔΟΣ 100.000!

ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκαστον γραμματίον ἰσχύον διὰ τὴν κλήρωσιν 31 Μαρτίου 1909

τιμᾶται ἀντὶ μιᾶς δραχμῆς.

ΚΕΡΔΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΚΛΗΡΩΣΕΩΣ:

ΜΕΓΑ ΚΕΡΔΟΣ	ἐκ δραχ.	100,000
1 Κέρδος	»	25,000
1 Κέρδος	»	10,000
3 Κέρδη	»	8,000
3 Κέρδη	»	1,000
418 Κέρδη	»	100
337 Κέρδη	»	50

1000 ἐν ὅλῳ κέρδη ἀξίας δραχμῶν..... 225,000

Γραμμάτια πωλοῦνται. Εἰς τὰ δημόσια ταμεῖα καὶ λοιπὰς δημοσίας ἀρχάς, εἰς τὰς ἱερὰς, εἰς τοὺς σταθμάρχας καὶ στασιάρχας τῶν σιδηροδρόμων, τοὺς διαχειριστὰς τῶν μονοπωλίων καὶ τὰ πρακτορεῖα τῶν ἐφημερίδων πρὸς δραχμὴν ἑκάστον γραμματίον, ἰσχύον διὰ μίαν ἐκ τῶν τριῶν τελευταίων κληρώσεων.

Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἢ ζήτησιν γραμματίων ἀπευθυντέον εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων, ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν εἰς Ἀθήνας.

Ὁ διευθύνων τμηματάρχης

Γ. ΚΟΦΙΝΑΣ